

1 חוק ברית הזוגיות לחסרי דת, התש"ע-2010

1. הגדרות

בחוק זה -

- "בית דין דתי" - בית דין רבני, בית דין שרעי, בית דין של עדה נוצרית ובית דין דתי דרוזי;
"בית המשפט" - בית המשפט לענייני משפחה;
"בני זוג" - בני זוג שהם איש ואישה;
"בקשה ליישוב סכסוך" - פתיחת הליך בבית המשפט בבקשה ליישוב סכסוך בין בני זוג לפי תקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984;
"ברית זוגיות" - הסכם בין בני זוג לחיות יחד ולקיים חיי משפחה ומשק בית משותף;
"דיין" - כל אחד מאלה, לפי העניין:
(1) לעניין יהודים - דיין כהגדרתו בחוק הדיינים, התשט"ו-1955, המכהן בבית הדין הרבני הגדול;
(2) לעניין דרוזים - קאדי-מד'הב כהגדרתו בחוק בתי הדין הדתיים הדרוזיים, התשכ"ג-1962, המכהן בבית הדין הדתי הדרוזי לערעורים;
(3) לעניין מוסלמים - קאדי כהגדרתו בחוק הקאדים, התשכ"א-1961, המכהן בבית הדין השרעי לערעורים;
(4) לעניין בני עדה נוצרית - דיין של ערכאת הערעור בישראל של אותה עדה נוצרית;
"חוק מרשם האוכלוסין" - חוק מרשם האוכלוסין, התשכ"ה-1965;
"חסר דת" - מי שאינו יהודי, מוסלמי, דרוזי או בן עדה נוצרית, ובית דין דתי לא קיבל החלטה אחרת בעניינו בהתאם להוראות סעיף 6;
"מרשם האוכלוסין" - מרשם האוכלוסין המתנהל לפי חוק מרשם האוכלוסין;
"מרשם הזוגיות" - מרשם של בני זוג שבאו בברית הזוגיות, הנערך לפי הוראות חוק זה;
"עדה נוצרית" - עדה דתית נוצרית כמשמעותה בסעיף 54 לדבר המלך במועצה על ארץ ישראל, 1922 עד 1947;
"ראש בית דין דתי" - כל אחד מאלה, לפי העניין:
(1) לעניין יהודים - נשיא בית הדין הרבני הגדול;
(2) לעניין דרוזים - ראש בית הדין הדתי הדרוזי לערעורים;
(3) לעניין מוסלמים - נשיא בית הדין השרעי לערעורים;
(4) לעניין בני עדה נוצרית - ראש ערכאת הערעור בישראל של אותה עדה נוצרית;
"רשם נישואין" - הרשות הרושמת כהגדרתה בפקודת הנישואין והגירושין (רישום);
"רשם הזוגיות" - מי שמונה לפי הוראות סעיף 4;
"תושב ישראל" - מי שהתגורר בישראל במשך תקופה של שלוש שנים מתוך חמש השנים שקדמו ליום הגשת הבקשה לרישום במרשם הזוגיות לפי סעיף 5, שהוא אחד מאלה:
(1) אזרח ישראלי;
(2) מי שניתנה לו אשרת עולה או תעודת עולה לפי חוק השבות, התש"י-1950;
(3) מי שניתן לו רישיון לישיבת קבע לפי חוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952;
"השר" - שר המשפטים.

2. הזכאים לערוך ברית זוגיות ולהירשם במרשם הזוגיות

בני זוג חסרי דת, המסכימים לבוא בברית הזוגיות, רשאים לערוך ברית זוגיות בפני רשם הזוגיות ולהירשם במרשם הזוגיות, בהתקיים התנאים המפורטים להלן, ובכפוף להוראות סעיפים 5 עד 8:

(1) הם בני 18 שנים לפחות;

(2) הם תושבי ישראל;

(3) הם רשומים במרשם האוכלוסין כחסרי דת;

(4) הם אינם קרובי משפחה; לעניין זה -

"קרוב משפחה" - הורה, הורה של הורה, צאצא, בן זוג או מי שהיה בן זוג של כל אחד מהם, וכן אח או אחות ובני זוגם;

"בן זוג", של אדם - מי שנשוי לאותו אדם וכן מי שרשום כבן זוגו של אותו אדם במרשם הזוגיות;

(5) הם אינם נשואים זה לזה ואינם רשומים במרשם האוכלוסין כנשואים זה לזה;

(6) אף אחד מהם אינו נשוי לאחר, אינו רשום במרשם האוכלוסין כנשוי לאחר ואינו רשום כבן זוגו של אחר במרשם הזוגיות או במרשם דומה המתנהל על פי דין במדינה אחרת;

(7) היה אחד מהם פסול דין או מי שמונה לו אפוטרופוס - בית המשפט אישר שהוא מסוגל לתת הסכמה מדעת לבוא בברית הזוגיות.

3. סמכות ייחודית של בית המשפט

לבית המשפט סמכות ייחודית לדון בעניינים שבחוק זה, למעט קביעת היותו של אדם חסר דת לעניין חוק זה.

4. רשם זוגיות

(א) השר ימנה אדם הכשיר להתמנות לשופט בבית המשפט, לרשם זוגיות, ורשאי הוא למנות כמה רשמי זוגיות אם מצא לנכון לעשות כן; מינה השר כמה רשמי זוגיות, ימנה אחד מהם לרשם זוגיות ראשי.

(ב) רשם הזוגיות ינהל את מרשם הזוגיות; מינה השר כמה רשמי זוגיות, יפקח רשם הזוגיות הראשי על פעולתם של רשמי הזוגיות ויהיה אחראי על ניהולו התקין של המרשם.

(ג) לצורך מילוי תפקידו יהיו לרשם הזוגיות סמכויות חקירה לפי סעיפים 9 עד 11 לחוק ועדות חקירה, התשכ"ט-1968.

5. בקשה לעריכת ברית זוגיות ולרישום במרשם הזוגיות

(א) בני זוג המבקשים לערוך ברית זוגיות בפני רשם הזוגיות ולהירשם במרשם הזוגיות, יגישו לרשם הזוגיות בקשה לכך (להלן - הבקשה לרישום); בקשה כאמור תוגש בטופס שקבע השר, בצירוף תצהיר של בני הזוג כי מתקיימים בהם התנאים שבסעיף 2 ובצירוף מסמכים אחרים שקבע השר.

(ב) הוגשה בקשה לרישום לפי הוראות סעיף קטן (א) ומצא רשם הזוגיות כי מתקיימים בבני הזוג התנאים שבסעיף 2, לאחר שבדק את פרטי הרישום של בני הזוג במרשם האוכלוסין, לרבות פרטי הרישום לעניין הדת והמצב האישי, יפרסם הודעה לציבור על הגשת הבקשה לרישום ויעביר העתק מן הבקשה לכל ראש בית דין דתי או למי שראש בית הדין הדתי הסמיך לכך לפי הוראות סעיף 6(ה); מצא רשם הזוגיות כי לא מתקיים אחד מהתנאים שבסעיף 2, ידחה את הבקשה לרישום וימסור הודעה על כך לבני הזוג.

(ג) ראש בית דין דתי רשאי להודיע לרשם הזוגיות, בהודעה כללית, כי אין צורך להעביר אליו את העתקי הבקשות לרישום, לפי הוראות סעיף קטן (ב), לשם רישום במרשם הזוגיות.

(ד) השר יקבע הוראות לעניין אופן פרסום ההודעה על הגשת בקשה לרישום לפי סעיף קטן (ב) והפרטים שייכללו בה.

6. התנגדות בית דין דתי לרישום במרשם הזוגיות

(א) סבר ראש בית דין דתי כי אחד מבני הזוג שהגיש בקשה לרישום הוא בן העדה הדתית שענייני הנישואין שלה בסמכות השיפוט של בית הדין הדתי, או התעורר אצלו ספק ביחס להשתייכותו של אחד מבני הזוג לעדה הדתית האמורה, יעביר את העניין להכרעתו של בית הדין הדתי ויודיע על כך לרשם הזוגיות בתוך 60 ימים מיום קבלת העתק הבקשה; הודיע ראש בית דין דתי כאמור, ישהה רשם הזוגיות את החלטתו בבקשה לרישום עד להחלטת בית הדין הדתי בעניין לפי הוראות סעיף זה.

(ב) בית דין דתי שבקשה הועברה להכרעתו לפי הוראות סעיף קטן (א) רשאי להחליט על אחד מאלה, לאחר שנתן לבן הזוג שעניינו נדון לפניו הזדמנות לטעון את טענותיו:

(1) העדר התנגדות לרישום במרשם הזוגיות;

(2) התנגדות לרישום במרשם הזוגיות בשל כך שבן הזוג הוא בן העדה הדתית שענייני הנישואין שלה בסמכות השיפוט של בית הדין הדתי או בשל קיומו של ספק ביחס להשתייכותו של בן הזוג לעדה הדתית האמורה.

(ג) ראש בית הדין הדתי יודיע לרשם הזוגיות על החלטת בית הדין הדתי כאמור בסעיף קטן (ב), מיד עם קבלתה; לא הודיע כאמור בתוך שלושה חודשים מהיום שבו התקבל העתק הבקשה לרישום לפי הוראות סעיף 5, יראו את בית הדין כאילו קיבל החלטה על העדר התנגדות כאמור בסעיף קטן (ב)(1).

(ד) קיבל רשם הזוגיות הודעה על החלטת בית דין דתי כאמור בסעיף קטן (ב)(1), ימשיך בהליכי הרישום במרשם הזוגיות לפי הוראות סעיף 8; קיבל רשם הזוגיות הודעה על החלטת בית דין דתי כאמור בסעיף קטן (ב)(2), ידחה את הבקשה לרישום ויודיע על כך לבני הזוג.

(ה) ראש בית דין דתי רשאי להסמיק דיין מבית הדין הדתי שהוא עומד בראשו או רשם נישואין של העדה הדתית שענייני הנישואין שלה בסמכות השיפוט של בית הדין האמור, לשם ביצוע סמכויותיו לפי סעיף זה; הסמיק ראש בית דין דתי דיין או רשם נישואין כאמור יודיע על כך לרשם הזוגיות.

7. התנגדות הציבור לרישום במרשם הזוגיות

(א) כל אדם רשאי להגיש לרשם הזוגיות, בתוך 30 ימים מהיום שבו פורסמה הודעה לציבור לפי סעיף 5(ב), התנגדות לבקשה לרישום בשל כך שלא התקיים תנאי מהתנאים האמורים בסעיף 2; הוגשה לרשם הזוגיות התנגדות כאמור, ימציא הרשם העתק ממנה לבני הזוג, ורשאים בני הזוג להשיב להתנגדות, בתוך תקופה שקבע השר.

(ב) הוגשה התנגדות לפי הוראות סעיף קטן (א), יבחן רשם הזוגיות את ההתנגדות ויחליט אם לדחותה או לקבלה; החליט רשם הזוגיות לדחות את ההתנגדות ימשיך בהליכי הרישום במרשם הזוגיות לפי הוראות סעיף 8; קיבל רשם הזוגיות את ההתנגדות ידחה את הבקשה לרישום ויודיע על כך לבני הזוג.

(ג) על אף הוראות סעיף קטן (ב), הוגשה התנגדות לבקשה לרישום לפי הוראות סעיף קטן (א) שבה נטען כי אחד מבני הזוג הוא יהודי, מוסלמי, דרוזי או בן עדה נוצרית, יעביר רשם הזוגיות העתק מההתנגדות לראש בית הדין הדתי הנוגע בדבר או למי שראש בית הדין הדתי הסמיק לכך לפי הוראות סעיף 6(ה); הועבר העתק מההתנגדות כאמור, יחולו לעניין זה הוראות סעיף 6, בשינויים המחויבים ובשינוי זה: מניין של התקופות המנויות בסעיפים קטנים (א) ו-(ג) של הסעיף האמור יחל במועד שבו התקבל העתק ההתנגדות.

8. ברית הזוגיות ורישום במרשם הזוגיות

(א) לא הוגשה או נדחתה התנגדות לפי סעיפים 6 או 7, יזמין רשם הזוגיות את בני הזוג להתייצב לפניו לבוא בברית הזוגיות.

(ב) התייצבו בני הזוג לפני רשם הזוגיות, יסביר להם את משמעות ברית הזוגיות; בני הזוג יצהירו לפני רשם הזוגיות כי מתקיימים בהם התנאים האמורים בסעיף 2, וכי הם מסכימים לבוא בברית הזוגיות.

(ג) נוכח רשם הזוגיות כי מתקיימים התנאים שבסעיף 2 וכי כל אחד מבני הזוג מסכים לבוא בברית הזוגיות בהסכמה חופשית ובהבינו את משמעותה ותוצאותיה, יחתמו בפניו בני הזוג על ברית הזוגיות ורשם הזוגיות יאמת את ההסכם

בחתימתו.

(ד) רשם הזוגיות ירשום במרשם הזוגיות את פרטי בני הזוג כפי שקבע השר; העתק מן הרישום יישלח לבני הזוג ולפקיד הרישום לפי סעיף 15 לחוק מרשם האוכלוסין.

9. עיון במרשם וקבלת ידיעות מהמרשם

(א) המרשם לא יהיה פתוח לעיון אלא למפורטים להלן ולצורך מילוי תפקידם:

- (1) שר הפנים או מי שהשר הסמיכו לכך;
 - (2) מי שבית משפט או בית דין דתי הסמיכו לכך לעניין מסוים התלוי ועומד לפניהם;
 - (3) רושם נישואין או מי שהרושם הסמיכו לכך;
 - (4) בעל תפקיד אחר שקבע השר.
- (ב) כל אדם רשאי לקבל ידיעה בנוגע לרישום לגביו במרשם הזוגיות וכן העתק או תמצית מן הרישום.

10. מחיקה ממרשם הזוגיות בידי הרשם

(א) בני זוג שהסכימו להתיר את ברית הזוגיות ביניהם רשאים להגיש לרשם הזוגיות בקשה למחקם ממרשם הזוגיות, בטופס ובצירוף מסמכים שקבע השר; היה אחד מבני הזוג פסול דין או מי שמונה לו אפוטרופוס, תוגש הבקשה לבית משפט לפי הוראות סעיף 11(ג).

(ב) הוגשה בקשה לפי הוראות סעיף קטן (א), יתייבבו בני הזוג לפני הרשם ויצהירו לפניו כי הם מסכימים להתיר את ברית הזוגיות.

(ג) נוכח רשם הזוגיות כי כל אחד מבני הזוג נתן את הצהרתו בהסכמה חופשית ובהבינו את משמעותה ותוצאותיה, יחתמו לפניו בני הזוג על הצהרתם והוא יאשר את הצהרתם בחתימתו וימחק את רישומם ממרשם הזוגיות.

(ד) בלי לגרוע מהוראות סעיפים קטנים (א) עד (ג), ימחק רשם הזוגיות בני זוג ממרשם הזוגיות גם בהתקיים אחד מאלה:

- (1) אחד מבני הזוג נפטר;
 - (2) בית משפט נתן פסק דין חלוט המתיר את ברית הזוגיות לפי הוראות סעיף 11; לעניין זה יראו את המועד שבו פסק הדין הפך לחלוט, כמועד המחיקה;
 - (3) התקבלה הודעה לפי סעיף 4א לפקודת הנישואין והגירושין (רישום), ולפיה בני הזוג נישאו זה לזו.
- (ה) מחק רשם הזוגיות את בני הזוג ממרשם הזוגיות לפי הוראות סעיף זה, ישלח אישור על המחיקה לבני הזוג ולפקיד הרישום לפי סעיף 15 לחוק מרשם האוכלוסין.

11. התרת ברית הזוגיות בידי בית המשפט

(א) לא הושגה הסכמה בין בני זוג הרשומים במרשם הזוגיות, הנדרשת לצורך הגשת בקשה למחיקתם מהמרשם לפי הוראות סעיף 10(א), רשאי בן זוג המעוניין בהתרת ברית הזוגיות להגיש לבית המשפט בקשה ליישוב סכסוך.

(ב) הוגשה לבית משפט בקשה ליישוב סכסוך לפי הוראות סעיף קטן (א), ייתן בית המשפט פסק דין המתיר את ברית הזוגיות באחת מאלה:

- (1) בני הזוג הגיעו להסכם בדבר הסדר הסכסוך, הכולל הסכמה להתיר את ברית הזוגיות;
- (2) בני הזוג לא הגיעו להסדר כאמור בפסקה (1) בתוך שישה חודשים מיום שהוגשה הבקשה ליישוב סכסוך ואחד מבני הזוג הודיע לבית המשפט כי הוא מעוניין בהתרת ברית הזוגיות; ואולם רשאי בית המשפט לעכב את מתן פסק הדין עד שיסתיימו ההליכים הקשורים ליחסי הממון בין בני הזוג או ההליכים הקשורים לאפוטרופסות ולהחזקת הילדים;
- (3) חלפה שנה מיום הגשת הבקשה ליישוב סכסוך ולא היה ניתן לאתר את בן הזוג ולהמציא לו את הבקשה.

(ג) הסכימו בני זוג להתיר את ברית הזוגיות ביניהם והיה אחד מהם פסול דין או מי שמונה לו אפוטרופוס, יגישו בקשה כאמור בסעיף 10(א) לבית המשפט, ויצהירו לפני בית המשפט כי הם מסכימים להתיר את ברית הזוגיות; בית המשפט ייתן פסק דין המתיר את ברית הזוגיות לאחר שנכח כי פסול הדין או מי שמונה לו אפוטרופוס מסוגל להבין בדבר וכי כל אחד מבני הזוג הסכים להתרת ברית הזוגיות בהסכמה חופשית ובהבינו את משמעותה ותוצאותיה.

(ד) בלי לגרוע מהוראות סעיפים קטנים (א) עד (ג), רשאי בית המשפט לתת פסק דין המתיר את ברית הזוגיות גם בהתקיים אחד מאלה:

- (1) ברית הזוגיות נעשתה למראית עין;
- (2) הרישום במרשם הזוגיות נעשה על יסוד מידע כוזב או שגוי;
- (3) בית המשפט נוכח כי לא ניתן לקבל את הסכמת בן הזוג להתרת ברית הזוגיות מחמת ליקוי נפשי או שכלי שבשלו בן הזוג אינו מסוגל להבין את משמעות התרת ברית הזוגיות ותוצאותיה;
- (4) בן זוגו של המבקש נישא לאחר או נרשם כבן זוגו של אחר במרשם הזוגיות או במרשם דומה המתנהל על פי דין במדינה אחרת.

12. ערעור על החלטות הרשם

כל אחד מהמפורטים בפסקאות שלהלן רשאי לערער לבית המשפט על החלטת הרשם כמפורט באותן פסקאות:

- (1) בן זוג שהגיש בקשה לרישום - על החלטת הרשם לדחות את בקשתו לפי סעיפים 5(ב) או 7(ב);
- (2) אדם שהגיש התנגדות לפי סעיף 7 - על החלטת הרשם לרשום את בני הזוג במרשם הזוגיות לפי סעיף 8;
- (3) בן זוג הרשום במרשם הזוגיות או שנמחק ממרשם הזוגיות - על החלטת הרשם שניתנה לגביו לפי סעיף 10.

13. הדין החל על בני זוג הרשומים במרשם הזוגיות

(א) בכפוף להוראות סעיף זה -

- (1) דין בני זוג הרשומים במרשם הזוגיות לפי הוראות חוק זה, כדין בני זוג נשואים;
- (2) דין בני זוג שרישומם במרשם הזוגיות נמחק, כדין בני זוג שנישואיהם הותרו;
- (3) דין אדם שבן זוגו נפטר בעת שהיה רשום כבן זוגו במרשם הזוגיות, כדין אלמן.

(ב) הוראות חוק יחסי ממון בין בני זוג, התשל"ג-1973 (בסעיף זה - חוק יחסי ממון), יחולו על בני זוג הרשומים במרשם הזוגיות, בשינויים המחויבים ובשינוי זה: בלי לגרוע מהוראות סעיף 2 לחוק יחסי ממון, הסכם ממון בין בני זוג הבאים בברית הזוגיות יכול שיאומת גם בידי רשם הזוגיות בעת הרישום במרשם הזוגיות לפי הוראות סעיף 8 או בעת מחיקת הרישום כאמור בידי הרשם לפי הוראות סעיף 10(ג), וזאת לאחר שנכח כי בני הזוג עשו את ההסכם בהסכמה חופשית וכי הם מבינים את משמעותו ותוצאותיו; אומת הסכם ממון בידי רשם הזוגיות, דינו לכל דבר ועניין, פרט לערעור, כדין פסק דין של בית המשפט.

(ג) על אף הוראות סעיף קטן (א) -

- (1) ההוראות לפי חוק האזרחות, התשי"ב-1952, חוק השבות, התשי"א-1950, וחוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952, החלות על בני זוג נשואים, לא יחולו על בני זוג הרשומים במרשם הזוגיות;
- (2) הוראות החיקוקים המנויים בתוספת החלות על בני זוג נשואים, יחולו על בני זוג הרשומים במרשם הזוגיות רק לאחר שחלפו 18 חודשים מיום שבני הזוג נרשמו במרשם הזוגיות; השר, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, רשאי, בצו, לשנות את התוספת.
- (ד) הוראות סעיף זה לא יחולו לעניין זכויות וחובות על פי הדין האישי ולעניין רישום לפי חוק מרשם האוכלוסין.

14. שמירת דינים

אין בהוראות חוק זה כדי לפגוע בדיני נישואין וגירושין ובסמכות השיפוט של בתי הדין הדתיים לפי כל דין.

15. ביצוע ותקנות

(א) השר ממונה על ביצוע חוק זה, והוא רשאי להתקין תקנות לביצועו, ובכלל זה בעניינים אלה:

(1) ההליכים בפני רשם הזוגיות;

(2) סדרי הדין בפני בית המשפט;

(3) אגרות בעד הגשת בקשה לרישום במרשם הזוגיות או בקשה למחיקת רישום כאמור.

(ב) תקנות לפי סעיף קטן (א)(3) יותקנו באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת.

16. תיקון חוק מרשם האוכלוסין - מס' 1

בחוק מרשם האוכלוסין, התשכ"ה-1965 -

(1) בסעיף 2, אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(א1) על אף הוראות סעיף קטן (א) -

(1) תושב הרשום במרשם הזוגיות כהגדרתו בחוק ברית הזוגיות לחסרי דת, התש"ע-2010 (בסעיף קטן

זה - מרשם הזוגיות), יירשם בפרט הרישום האמור בסעיף קטן (א)(7) הנוגע למצבו האישי (בסעיף קטן

זה - פרט המצב האישי), כבן זוג בברית הזוגיות;

(2) תושב שנמחק רישומו ממרשם הזוגיות, יירשם בפרט המצב האישי כפנוי;

(3) תושב שבן זוגו נפטר בעת שהיה רשום כבן זוגו במרשם הזוגיות, יירשם בפרט המצב האישי כאלמן";

(2) בסעיף 15, אחרי פסקה (2) יבוא:

"(א2) רישום בני זוג במרשם הזוגיות או מחיקתם מהמרשם האמור, לפי הוראות חוק ברית הזוגיות לחסרי

דת, התש"ע-2010-";

(3) בסעיף 31, אחרי פסקה (6) יבוא:

"(7) רשם הזוגיות כהגדרתו בחוק ברית הזוגיות לחסרי דת, התש"ע-2010."

17. תיקון פקודת הנישואין והגירושין (רישום)

בפקודת הנישואין והגירושין (רישום), אחרי סעיף 4 יבוא:

א4. הממונה על המחוז ישלח

לרשם הזוגיות כהגדרתו בחוק

ברית הזוגיות לחסרי דת,

התש"ע-2010, מדי חודש,

הודעה על נישואין שנרשמו

באותו מחוז במהלך החודש

שקדם לו."

"משלוח
הודעה
למרשם
הזוגיות

18. תחילה

תחילתו של חוק זה שישה חודשים מיום פרסומו.

תוספת

(סעיף 13(ג)(2))

1. חוק אימוץ ילדים, התשמ"א-1981.

2. חוק הסכמים לנשיאת עוברים (אישור הסכם ומעמד היילוד), התשנ"ו-1996.

בנימין

נתניהו

יעקב נאמן

ראש

הממשלה

שר

המשפטים

שמעון

פרס

ראובן

ריבלין

נשיא

המדינה

יושב ראש

הכנסת

[1] ס"ח 2235, התש"ע (22.3.2010), עמ' 428. הצ"ח - ממשלה 445, התשס"ט, עמ' 748.